Warqada talo bixinta Safarbadbaadineed ee dadka naafada ah.

Warqada Talo -bixintu waxay tilmaamaysaa mabaadi'da guud ee ay tahay in la tixgeliyo marka la adeegsanayo hab badbaadineed, iyo iyadoo la adeegsanayo ilaha ku jira Xarunta Kheyraadka(Xogta) iyo Taageerada (RSH). Waxa kale oo ay leedahay talooyin gaar ah.

Guud ahaan mabaadi'da[1]:

Ka mid noqoshada iyo takoor la'aanta

Ku guuldareysiga in xil layskasaarodadka naafada ah tixgelintoodailaalinta , ka hortaggatacadiyada, warbixinta iyo wax ka qabashada arintaas la soo sheegay waxay kordhisaahalista galmada dhiig-miirashada, xadgudubka iyo dhibaataynta tacadiyada galmada SEAH). Dadka naafada ah badanaa si lamafilaanah ayaa looga reebaa howlahabadbaadada taasoo micanaheedu yahay in waxyaabaha halista ah ee gaarka u ah ee ay la kulmaan aan hore loogu qorshayn xiliga la diyaarinayowaxqabadka.

Sidaa darteed:

- Hubso inaad Fiiro gaar ah ku eegto dhammaan geeddi-socodkaqorshaynta iyadoo la hubinayo in badbaado loo dhan yahay 'lagu dhisay' bilowga

---

1 Kuwani waxay waafaqsan yihiin mabaadi'da UNCRPD; kuwaas oo kala ah: Ixtiraamida sharafta asalka ah, ismaamulkashaqsiyeed oo ay kujirtoxorriyaddaqofku u leeyahay inuu isagudoorto, iyo madax-bannaanida dadka; Sinaan la’aan; Kaqeybgal buuxa oo wax ku ool ah iyo ka mid noqoshada bulshada;

Ixtiraamka farqiga iyo aqbalaadda dadka naafada ah oo qayb ka ah kala duwanaanta aadanaha iyo aadanaha; Sinnaanta fursadaha; Helitaanka; Sinnaanta ragga iyo dumarka; Xushmeynta awooda sii kordheysa ee carruurtanaafada ah iyo ixtiraamkaxuquuqdacarruurtanaafada ah inay ilaashadaanaqoonsiyadooda.

- La shaqee dhamaan dadka naafada ah da'kastaba , lab iyo dhadig iyo heer kasta oo ay bulshada kaga jiraan iyo hay'adaha la shaqeeya in ay ka qayb ahaadaan marka la qorshaynayo wax qabadkooda. Hubi in ay ka qayb qaataan dad kala duwani tusaale ahaan,dumarkaqiimaha badan ee bulshada ku jira isla markaana naafada ah.

- Sameeliis-hubsiimo ka tarjumaya, (tusaale ahaan, baahiyaha kaladuwan ee labada haween ee aragganaafada ka ah iyo kuwa maqalkanaafo ka ah –hababkaloola xiriiro ayaa kala duwanaandoona).
- Markii la abaabulayoaqoon-isweydaarsi ama tababar kasta, hubi meesha, agabka iyo habka fududeyntu inay jinsi iyo naafonimo u nugul yihiin, loona dhan yahay oo la heli karo

Helitaanka

Adeegyada aan la geli karin waxay kordhin karaan halista. Dadka naafada ah waxaa laga yaabaa inay ku adkaatohelitaanka adeegyada si la mid ah dadka aan naafadaahayn. Tani waxay ku sababi kartaa iyaga xaaladohalistoodu aad u weyn tahay, ka fiirso tas-hiilaadkafayadhowrka, tusaale ahaan. Adeegyada lagu taageerayo dadka ka badbaadaytacadiga galmada SEAH sidoo kale waxay si ula kac ah uga saari karaan dadka naafada ah, haddii adeegyadaas lagu bixiyo dhismayaasha aan la geli karin ama haddii shaqaaluhu ka warqabin naafonimada.

Farsamooyinka warbixineed ee aan loo dhanayn ayaa reeban sidaas awgeednawaxtarkoodu wuu xadidan yahay. Qofka indhoolaha ah ama ay ku adagtahay wada hadalka iyo akhrisku waxay sidoo kale la kulmi karaan caqabado xaga saamaynta cabashada, gaar ahaan haddii ay jirto qaab tabin oo looga baahan yahay qofku inuu wax qoro. Sidoo kale, farsamooyinka tabinta ee beddelka ah, tusaale ahaan dadka dhagoolayaasha ah, ama dadka naafada ah xagga caqliga ayaa laga yaabaa inay wax u dhimaan kalsoonida iyo nabadgelyada qofka - sidaas awgeedna ay khatarta u sii kordhiyaan.

Sidaa darteed:

- Tixgeli halista sii kordheysa ee ka imaaneysa helitaanka mashruuca iyo hirgelintiisa
- Hubi inay jiraan wax kabadan hal qaab warbixineed iyo in loogu talagalayiskaashi lala yeesho dadka leh naafonimo kaladuwan oo barnaamijka ku howlan.

Macluumaadka la heli karo ee loo wada dhan yahay oo lagu bixiyo siyaabo kala duwan ayaa siyaadinaysafarriingudbi karta . Dadka waa in lagu taageeraa si ay u fahmaanxuquuqdooda qaab iyaga iyagu ay fahmi karaan loonasheegaa, in aysan ku qasbanayn inay galmo ku beddeshaanalaabada, adeegyada ama inay xaq u leeyihiin inay helaan isla adeegyada ay helaan qof aan naafoahayn. Sidoo kale shaqaalaha gargaarka iyo horumarinta ee naafada, waxay u baahan yihiin inay ku dareemaannabadgelyodeegaanadooda shaqada oo ay ka arkaancalaamadaha cad ee ka imanayahay'adda in faraxumeynta galmada (iyo noocyada kale ee takoorka) aan la aqbali karin. Waa inay sidoo kale ogaadaan halka laga samaynayowarbixinnada iyo meelaha laga helayo adeegyada ay u baahan yihiin.

Wadaagistamacluumaadka iyo wacyigelinta ee ay bixiyaanururadagargaarku waa inay la hadlaan baahiyaha dadweynaha isla markaana hubiyaan in dadka naafada ah (oo laga yaabo inaysanhelin fursad isku mid ah waxbarasho ama aan arki karin, maqali Karin

ama la xiriiri karin) helaan macluumaad cad.

Sidaa darteed:

- Tixgelikaqeybgalinta dadka naafada ah iyo ururadamatalayaqaabeynta fariinta tacadiyada galmada SEAH iyo isgaarsiinta si loo hubiyo in noocyo badan oo marin u helid ah lagu daro
- Kaqeybgali dadka naafada ah bilowgamacluumaadka iyo wacyigelinta-kor u qaadista howlaha si loo hubiyojoogtayntaiyo aqbalaaddafarriinta

Sinnaanta jinsiga

Haweenka, gabdhaha iyo dhalinyaradaqaangaarka ah ee naafada ah ayaa halista ugu badan ugu jiratacadiyada galmada SEAH iyadoo sinaan la'aanta xagga jinsiga ah ay dhexgashomidabtakoorka naafanimada. Shakhsiyaadkaraadinaya fursado si ay uga faa'iidaystaan haweenka, gabdhaha iyo dhalinyarada ayaa laga yaabaa inay sidoo kale bartilmaameedsadaan kuwa naafada ah, maxaa yeelay waxay u qaadan karaan inay yihiin bartilmaameed sahlan, oo waliba aan awoodin inay dacwad sameeyaan, ama si dhab ah loola dhaqmo haddii ay sameeyaancabasho , sababo kala duwan awgood. Dadka naafada ah iyo ururadoodamatala ayaa sidoo kale laga yaabaainaysanlaheynwacyigalinxoogan oo ku saabsan arimaha gaarka ah ee ay la kulmaanxubna ka midadumarka, haweenkuna waxaa laga yaabaainaysan ku jirin boosaskahogaaminta taas oo markalexoojinaysa cod la'aan.

Sidaa darteed:

- Markaad la shaqeyneyso dadka naafada ah iyo ururadamatala, raadsowakiillo kala duwan oo ay ku jiraan haweenka, gabdhaha iyo dhalinyaradanaafada ah ee ka kala yimidmeelo kala duwan iyo sidoo kale dadka ka socda kooxaha naafada ee kala duwan.
- Dhammanwaxqabadkaaga waxaad ka dhigtaa mid si gaar ah u eega howlaha dadka naafada iyo jinsiga taas oo ujeedadoodu tahay in la xoojiyo haweenka, gabdhaha iyo dhalinyaradanaafada ah

Tilmaamahacadaynayabadbaadadu in ay ahaato mid dhamaystiran laguna eegay il gaar u ah dadka naafada ah.

Safarka badbaadinta waxaa loo qaabeeyey ilaa afar marxaladood. Marxaladkastaa waxay u leedahay su'aalururadu inay dib u eegaan, maadaama ay qaadayaantallaabooyin ku aaddan xoojintasiyaasaddooda badbaadinta , ku dhaqanka iyo dhaqammada si wax ku ool ah looga hortago loogana jawaabo xadgudubka galmada iyo dhibaataynta/bahdilaadatacadiga galmada (SEAH):

- Waa maxay badbaadintu?
- Sida loo qiimeeyoloonaqorsheeyo badbaadinta
- Maxaa loo baahan yahay si loo badbaadiyo?
- Maxaa la sameeyaa haddii dhibaato jirto

Tilmaamaha ugu sarreeya ee ku taxan jadwalka hoose ma aha kuwo dhammaystiran laakiin waxay khuseeyaanguddiga oo dhan.

Helitaanka	Awood	Bartilmaameedsaday

La shaqee dadka naafada ah iyo ururadamatala si loo sameeyo baaritaankaiinta/naafada ee barnaamijka, macluumaadka, isgaarsiinta iyo kaabayaasha dhaqaalaha.	In la dhiso aqoonta dadka naafada iyo wacyiga shaqaalaha, ka-hawl-galayaasha iyo daneeyayaasha kale (oo ay ku jiraan taageerada nafsaani-bulsheed, booliska, xarunta caafimaadka iyo shaqaalaha waxbarashada). Ka qaybgalidadkanaafada ah in ay ka qaybnoqdaan tababarayaasha, halka ay suurtagal tahay in wax looga qabto caadooyinka bulshada ee waxyeelada leh iyo isu dheelitirla'aanta awooda si looga hortagotacidaga galmada SEAH	Aqoonsoshabakadahataageeri kara dadka naafada ah (gaar ahaan kuwa leh shuruudaha taageerada sare)) ee ku lugta leh cabashooyinka iyo baaritaannadatacadiyada galmadaSEAH.
Hubso in macluumaadkatacadiyada galmada SEAH iyo qaababka warbixineed loo bixiyo qaabab kala duwan loonafaafiyo siyaabo kala duwan (raadiyaha, bulshada, hoggaamiyeyaasha, aan suugaanta ahayn, iwm).	Ku dhiirigeliqorista dadka naafada ah iyo haweenka si ay u beddelaandabeecadaha, iyo inay metelaanarrimaha jinsiga iyo naafonimada gaarka ah ee naqshadeyntamashruuca	In si gaar ah loo bartilmaameedsado shaqaalaha waqti dheer oo aan inta badan la ilaalin dumarka, caruurta iyo dadka naafada ah si loo ilaaliyo taageerada, talooyinka iyo tababarka
Hubso in qaabeyntatas-hiilaadkaaysan soo bandhigin dadka naafada ah ee halista dheeraadka ah leh (xarumahafayadhowrka ee la heli karo waa inay leeyihiinqufulo)	La shaqee haweenka iyo ragga da 'walba iyo kooxaha naafada ah si loo qaabeeyohabab badan oo warbixineed oo qarsoodi ah oo la heli karo oo ka tarjumaya baahiyaha naafonimadooda kala duwan (tusaale ahaan dadka dhagaha la' oo indhoolena ah / qaba naafonimo kala duwan si loo hubiyosirta	La shaqee dadka naafada ah iyo ururadoodawakiillada u ah iyo sidoo kale kooxaha waalidiinta si loo hubiyo in dadka naafada ah ay ka warqabaanxuquuqdooda, waajibaadkooda, hababka warbixinta iyo in la xoojiyo qaababka gudaha ee tacadiyada galmada SEAH.

Ku dhajifalcelintakaqeybgalkakaqeybgalkaqorshe kasta oo ilaalin ah si loo hubiyo heerka lagu soo daray ka mid ahaanshahanaafonimada